

Motion till riksdagen

1988/89:Jo537

av Pär Granstedt m. fl. (c)

Djurförsök

Riksdagen har vid upprepade tillfällen uttalat att användningen av djurförsök i forskningen bör minska. I praktiken är det dock svårt att påvisa att en sådan minskning skulle ha kommit till stånd. Risken är i stället stor att den ökade användningen av kemikalier i samhället, och de miljö- och hälsorisker som detta medför, leder till en ökande användning av djurförsök. Det krävs därför ytterligare insatser för att säkerställa att de av riksdagen uttalade målet verkligen tillgodoses.

Arbetet för att minska användningen av plågsamma djurförsök bör framför allt gå längs två huvudlinjer. Dels gäller det att skärpa kraven på när djurförsök får användas och tillförsäkra att djuren utsätts för minsta möjliga lidande. Dels är det viktigt att påskynda utvecklingen av metoder som är alternativ till djurförsök.

Det har i många sammanhang ifrågasatts om de djurförsök som i dag genomförs alltid är relevanta. Alltför ofta synes djurförsök användas för att uppfylla formella testkrav, utan att resultatet egentligen ger några säkra belägg för hur kemikalier påverkar exempelvis människor. Det är naturligtvis angeläget att djurförsök som inte fyller något meningsfullt syfte upphör så fort som möjligt. Det finns därför anledning att genomföra en omfattande utvärdering av de djurförsök som för närvarande förekommer i Sverige. Utvärderingen bör gälla dels metodernas relevans, dels betydelsen av de syften djurförsöken har. Det är viktigt att såväl vetenskapsmän med erfarenhet av djurförsök som vetenskapsmän med erfarenhet av alternativa metoder deltar i denna utvärdering.

Ett viktigt arbete läggs ned, trots knappa ekonomiska resurser, på att utveckla metoder som kan vara alternativ till djurförsök. Också här är det viktigt med insatser för att utvärdera de alternativa metodernas relevans t.ex. när det gäller att mäta akut toxicitet. Ett sådant arbete genomförs för närvarande av Skandinaviska Celltoxikologiska sällskapet, en frivillig sammanslutning av forskare som arbetar med alternativa metoder till djurförsök inom toxikologin. De ekonomiska resurserna är dock mycket knappa. Det finns därför anledning för staten att stödja denna utvärderingsverksamhet.

Av allt att döma bedrivs en hel del djurförsöksverksamhet av slentrian eller av brist på kunskap om vad de alternativa metoderna kan ge. För att råda bot på detta så bör en obligatorisk utbildning i alternativa metoder till djurförsök införas i högskolans grund- och forskarutbildning på medicinska och biologiska linjer.

Ett av de viktigaste användningsområdena för djurförsök är testning av kemiska produkter av olika slag som skall introduceras på marknaden. Många av dessa produkter fyller inga nya behov utan är bara duplikat av

produkter som redan finns. Att djur skall behöva utsättas för lidanden bara för att marknaden skall kunna berikas med sådana produkter är naturligtvis orimligt. Det finns därför anledning att införa någon form av behovsprövning innan tillstånd ges att använda djurförsök för att därigenom kunna införa nya kemiska produkter på den svenska marknaden.

För att djurförsök skall kunna avvecklas utan att skapa onödiga risker för människans hälsa är det viktigt att alternativa metoder utvecklas. De statliga satsningarna på att utveckla sådana metoder är dock hittills mycket blygsamma, knappt 2 milj. kr. Till det kommer vissa anslag från ideellt hopsamlade medel, bl.a. genom Nordiska Samfundets stiftelse för Vetenskaplig forskning utan djurförsök. Om ett verkligt genombrott när det gäller alternativa metoder skall kunna åstadkommas krävs dock forskningsinsatser av en helt annan storleksordning. Regeringen bör därför till 1990 års forskningsproposition utarbeta ett samlat forskningsprogram för utveckling av alternativ till djurförsök. Detta program kan lämpligen finansieras genom en särskild avgift på djurförsök. I avvaktan härpå bör anslaget för forskning med alternativa metoder räknas upp med 1 milj. kr., som ställs till centrala försöksdjursnämndens förfogande.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen beslutar hos regeringen begära en utvärdering av den djurförsöksverksamhet som förekommer i Sverige, dels med hänsyn till metodernas relevans, dels med hänsyn till försökens syfte,

2. att riksdagen beslutar hos regeringen begära ett program för utvärdering av för närvarande tillgängliga alternativ till djurförsök,

[att riksdagen beslutar ge regeringen till känna att utbildning i alternativa metoder till djurförsök skall ingå i högskolans grund- och forskarutbildning med medicinsk och biologisk inriktning,¹]

3. att riksdagen beslutar hos regeringen begära förslag till behovsprövning av nya kemiska preparat i enlighet med vad som anförs i motionen,

4. att riksdagen beslutar hos regeringen begära ett samlat kraftfullt program för forskning kring alternativa metoder i 1990 års forskningsproposition,

5. att riksdagen beslutar till anslaget F 15 Bidrag till djurskyddsfrämjande åtgärder anslå ett med 1,5 milj. kr. förhöjt belopp om 5 669 000 kr. för att möjliggöra motsvarande ökade anslag till forskning om alternativ till djurförsök.

Stockholm den 24 januari 1989

Pär Granstedt (c)

Birgitta Hambraeus (c)

Elving Andersson (c)

Ingbritt Irhammar (c)

¹ 1988/89:U6711